

FJÁRMÁLA- OG
EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

FJÁRLAGAFRUMVARPIÐ 2015

Ríkisfjármálaáætlun 2015-2018

9. september 2014

1.

LYKILTÖLUR FRUMVARPS TIL FJÁRLAGA 2015

FJÁRLAGAFRUMVARP
2015

BATNANDI AFKOMA RÍKISSJÓÐS

- » Betti afkoma árið 2013 en reiknað var með
  - » Halli á heildarjöfnuði óverulegur eða **0,7 mia.kr.** í stað **24,3 mia.kr.** halla samkvæmt útkomuspá FJR
  - » Skýrist einkum af **24,9 mia.kr.** eignaaukningu ríkissjóðs í Landsbankanum hf.
- » Í fjárlögum 2014 var gert ráð fyrir lítilsháttar afgangi á heildarjöfnuði í fyrsta sinn í sex en nú er útlit fyrir mun betri afkomu
  - » Stefnir í **38 mia.kr.** afgang í stað **0,9 mia.kr.** afgangis í fjárlögum
  - » Skýrist einkum af einskiptis og hagfelldum tekjufærslum á yfirstandandi ári.

HELSTU NIÐURSTÖÐUR FJÁRLAGAFRUMVARPS 2015

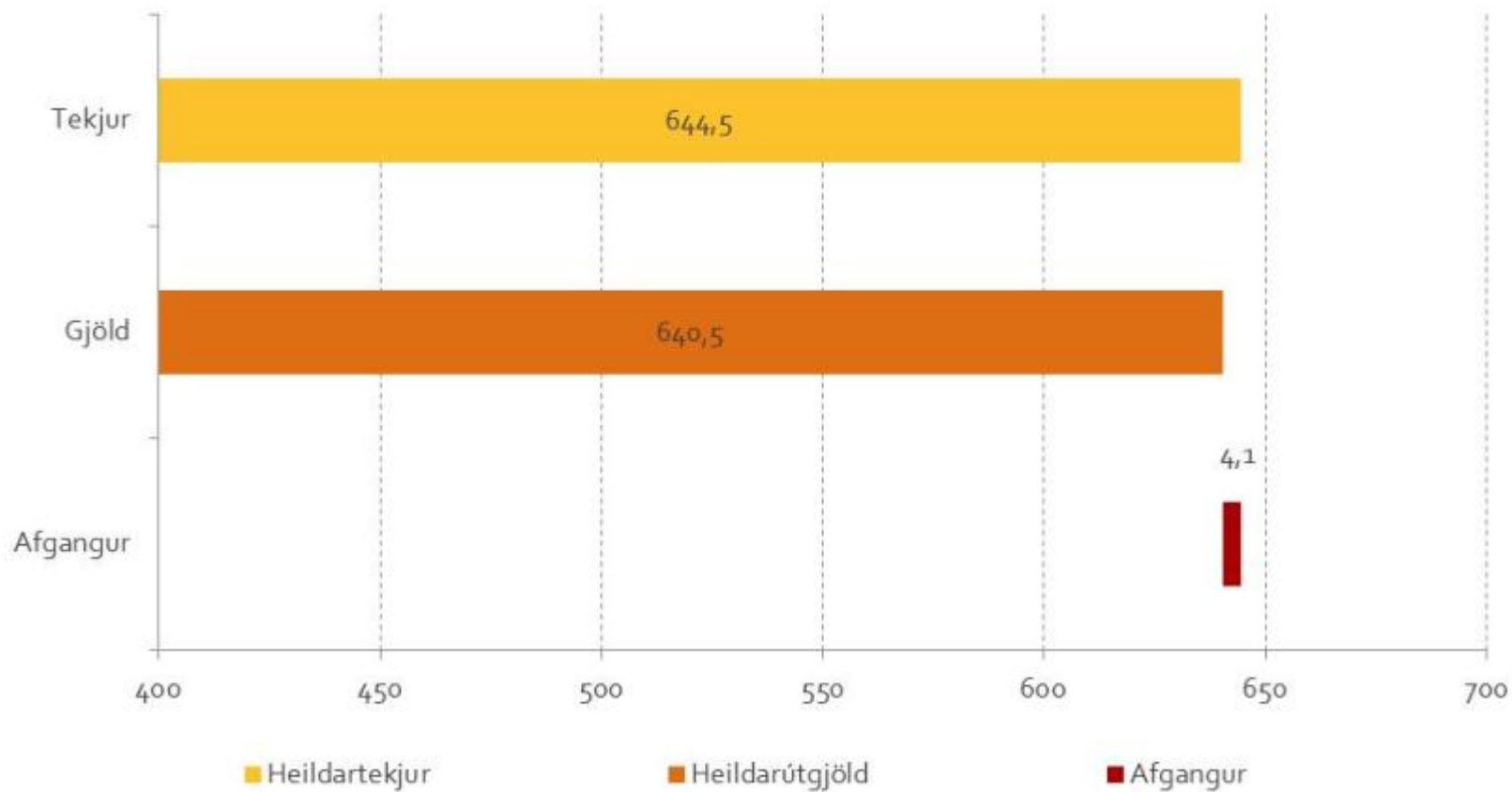
- » Frumvarp til fjárlaga fyrir árið 2015 er hallalaust annað árið í röð.
- » Áætlað er að **4,1 mia.kr.** afgangur verði á heildarjöfnuði árið 2015 sem jafngildir **0,2% af VLF.**
- » Séu óreglulegir liðir undanskildir* er heildarjöfnuðurinn jákvæður sem nemur **27,5 mia.kr.** í frumvarpinu eða sem nemur **1,4% af VLF.**

* s.s. afskriftir skattkrafna, fjármagnstekjuskattur sem ríkissjóður greiðir sjálfum sér og lífeyrisskuldbindingar.

AFKOMA RÍKISSJÓÐS 2015

Mia.kr.

AFKOMA RÍKISSJÓÐS

Í milljörðum króna á verðlagi hvers árs	Frumvarp 2015	Áætlun 2014	Fjárlög 2014	Reikningur 2013
Tekjur	644,5	669,1	613,1	591,4
Gjöld	640,5	631,0	612,1	592,2
Heildarjöfnuður	4,1	38,1	0,9	-0,7
sem hlutfall af VLF (%)	0,2	2,0	0,0	0,0
Frumjöfnuður	70,1	98,5	57,4	57,2
sem hlutfall af VLF (%)	3,5	5,2	3,1	3,2
Vaxtatekjur	18,2	18,1	19,0	16,5
Vaxtagjöld	84,2	78,5	75,5	74,4
Vaxtajöfnuður	-66,0	-60,4	-56,5	-57,9
sem hlutfall af VLF (%)	-3,3	-3,2	-3,0	-3,2

HELSTU ÚTGJALDABREYTINGAR FRÁ ÁÆTLUN 2014

- » Frumgjöld eru áætluð **556,3 mia.kr.** í frumvarpinu og hækka um **3,8 mia.kr.** frá áætlun 2014 m.v. verðlag hvers árs.
- » Heildarútgjöld ríkissjóðs eru áætluð **640,5 mia.kr.** og hækka um **9,5 mia.kr.** frá áætlun 2014.
- » Að frátöldum launa-, gengis- og verðlagshækkunum 2015 lækka frumútgjöldin um **11,5 mia.kr.** frá ætlun 2014 en heildargjöldin lækka um **5,8 mia.kr.**

HELSTU TEKJUBREYTINGAR FRÁ ÁÆTLUN 2014

- » Frumtekjur eru áætlaðar **626,3 mia.kr.** í frumvarpinu og lækka um **24,7 mia.kr.** frá áætlun 2014.
- » Heildartekjur ríkissjóðs eru áætlaðar **644,5 mia.kr.** og lækka um **24,6 mia.kr.** frá áætlun 2014.
- » Lækkun tekna frá áætlun 2014 skýrist að miklu leyti af **26 mia.kr.** einskiptis tekjufærslu frá Seðlabanka Íslands á árinu 2014 og sérstökum arðgreiðslum af eignarhlutum ríkissjóðs í viðskiptabönkunum og frá Seðlabankanum.

EFNAHAGSFORSENDUR FRUMVARPSINS*

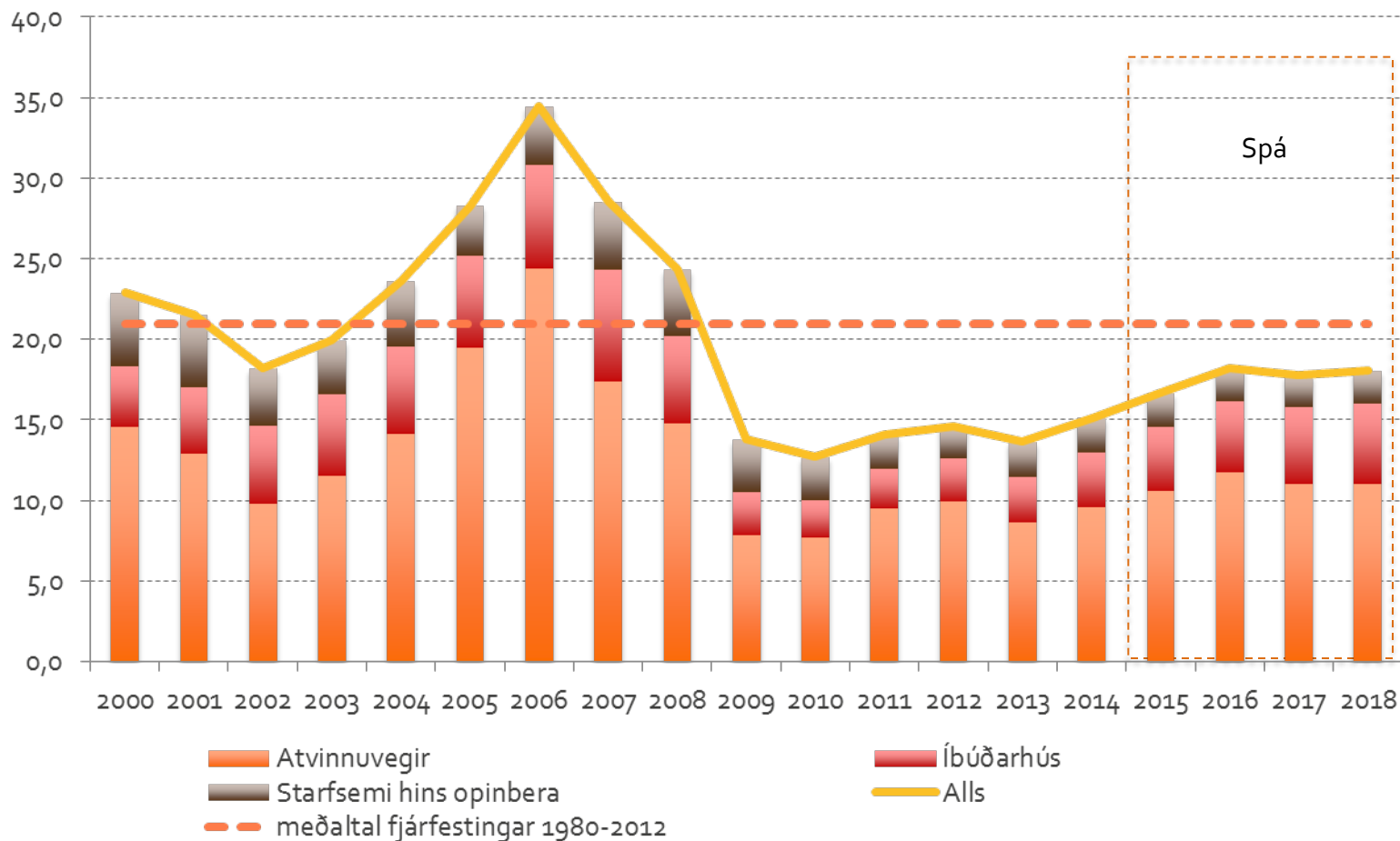
- » Forsendur almennt betri en fyrri áætlanir gerðu ráð fyrir. Batnandi horfur.
- » Hagvöxtur **3,4%**
- » Gert ráð fyrir **3,4%** verðlagshækkun
- » Atvinnuleysi **3,5%**
- » Viðskiptajöfnuður **-0,8%** af VLF
- » Kaupmáttur launa **2,6%**

* Spá Hagstofu Íslands frá júlí 2014

FJÁRFESTING

% af VLF

Heimild: Hagstofa Íslands

2.

■ STAÐA RÍKISSJÓÐS

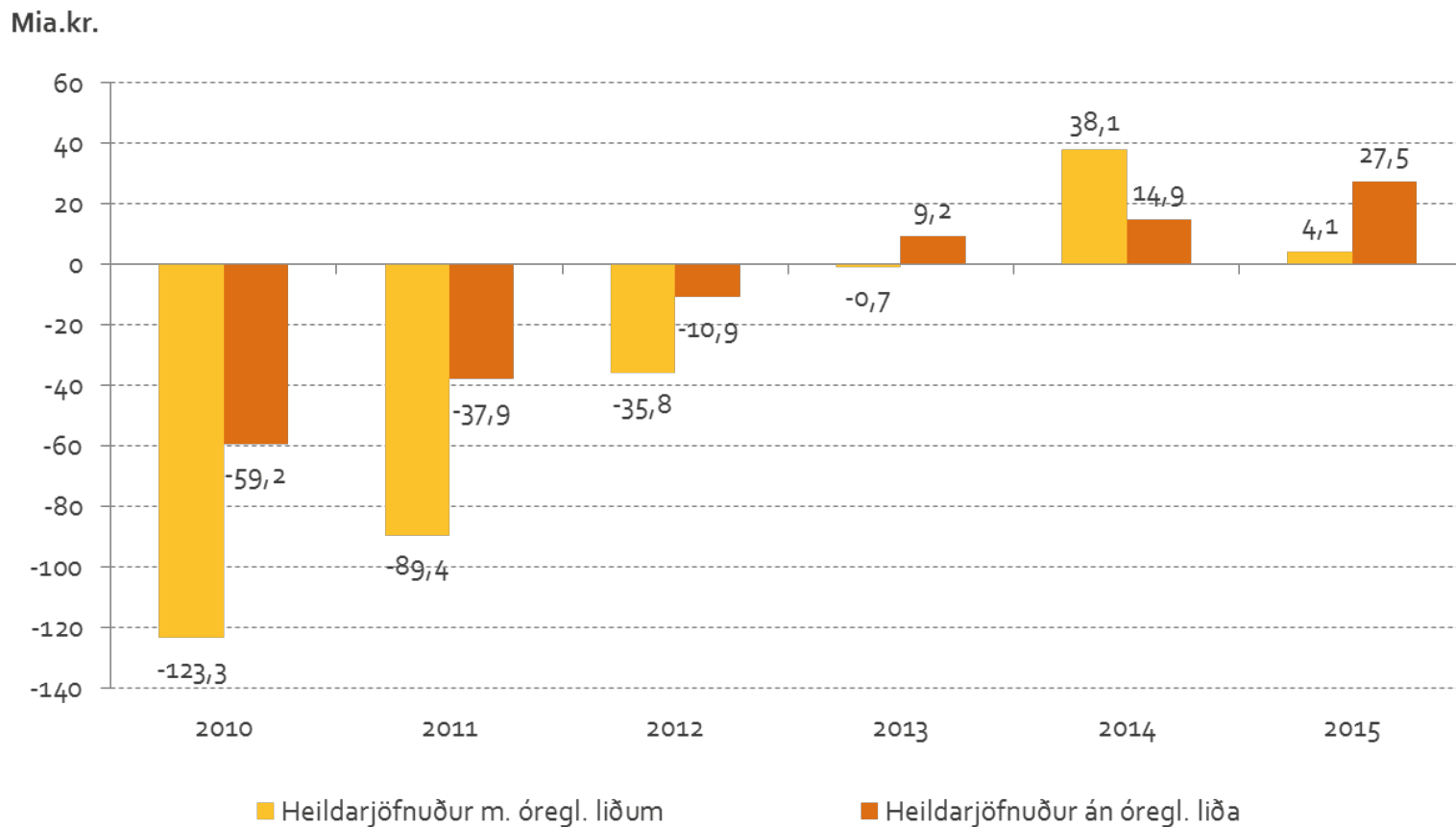
FJÁRLAGAFRUMVARP
2015

JÖFNUÐI Í RÍKISFJÁRMÁLUM NÁÐ

- » Ríkisfjármálastefnan fyrir árið 2015 endurspeglar að tekist hefur með markvissum aðgerðum að ná jafnvægi í ríkisfjármálunum.
- » Eftir samfelldan hallarekstur frá 2008 hefur náðst jöfnuður í ríkisfjármálum og skuldasöfnun verið stöðvuð.
- » Viðspyrna hefur loks myndast til að hefja lækkun skulda og losa um þunga vaxtabyrði.
- » Í ríkisfjármálaáætlun fyrir árin 2015-2018 er gert ráð fyrir lítilsháttar rekstrarafgangi á árunum 2015 og 2016 en á árunum 2017 og 2018 er gert ráð fyrir nokkru meiri afgangi.

HEILDARJÖFNUÐUR RÍKISSJÓÐS MEÐ OG ÁN ÓREGLULEGGA LIÐA 2010-2015*

*Leiðrétt fyrir yfirfærslu málefna fatlaðra frá ríki til sveitarfélaga

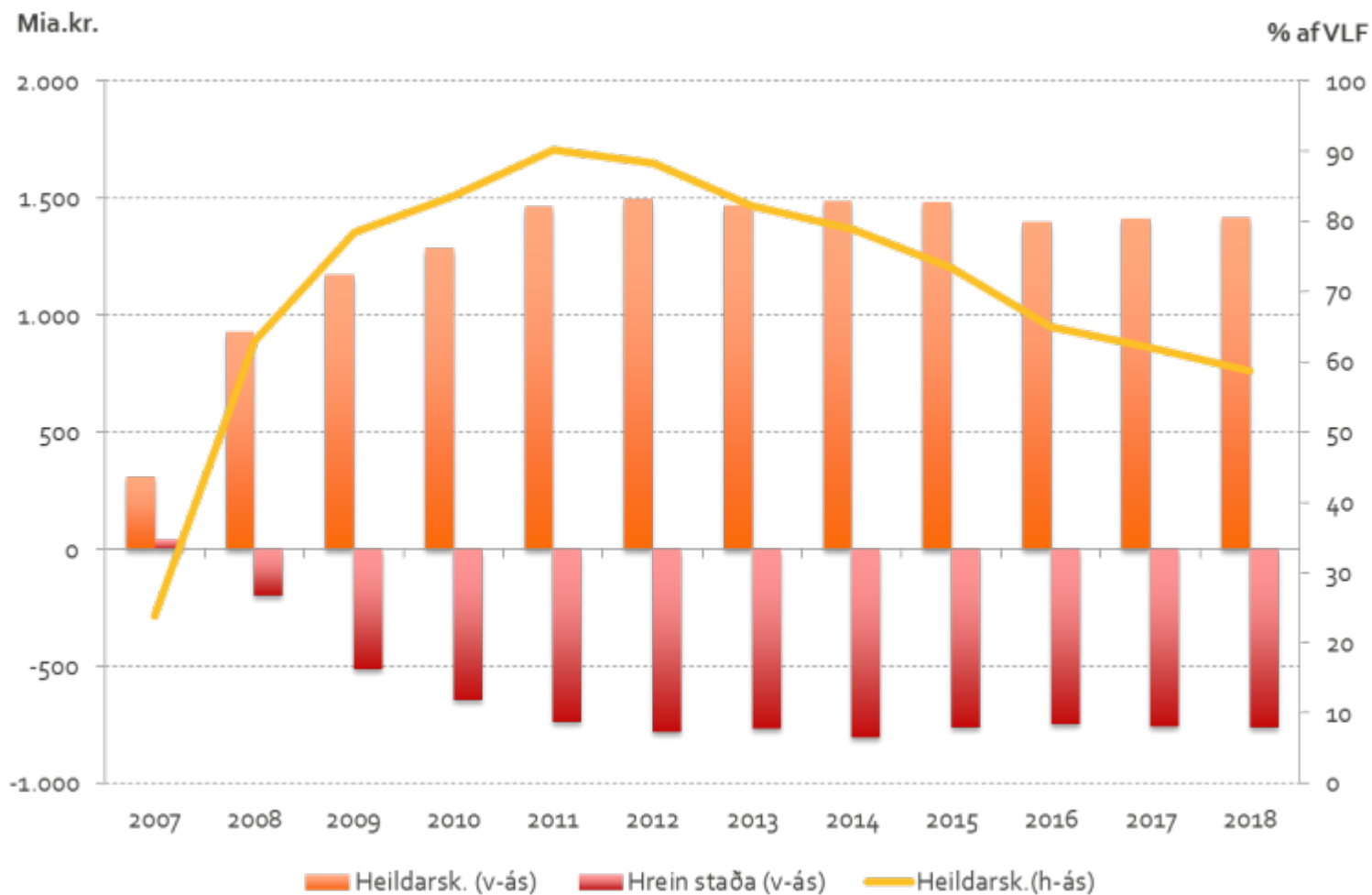

SKULDIR RÍKISSJÓÐS OF MIKLAR

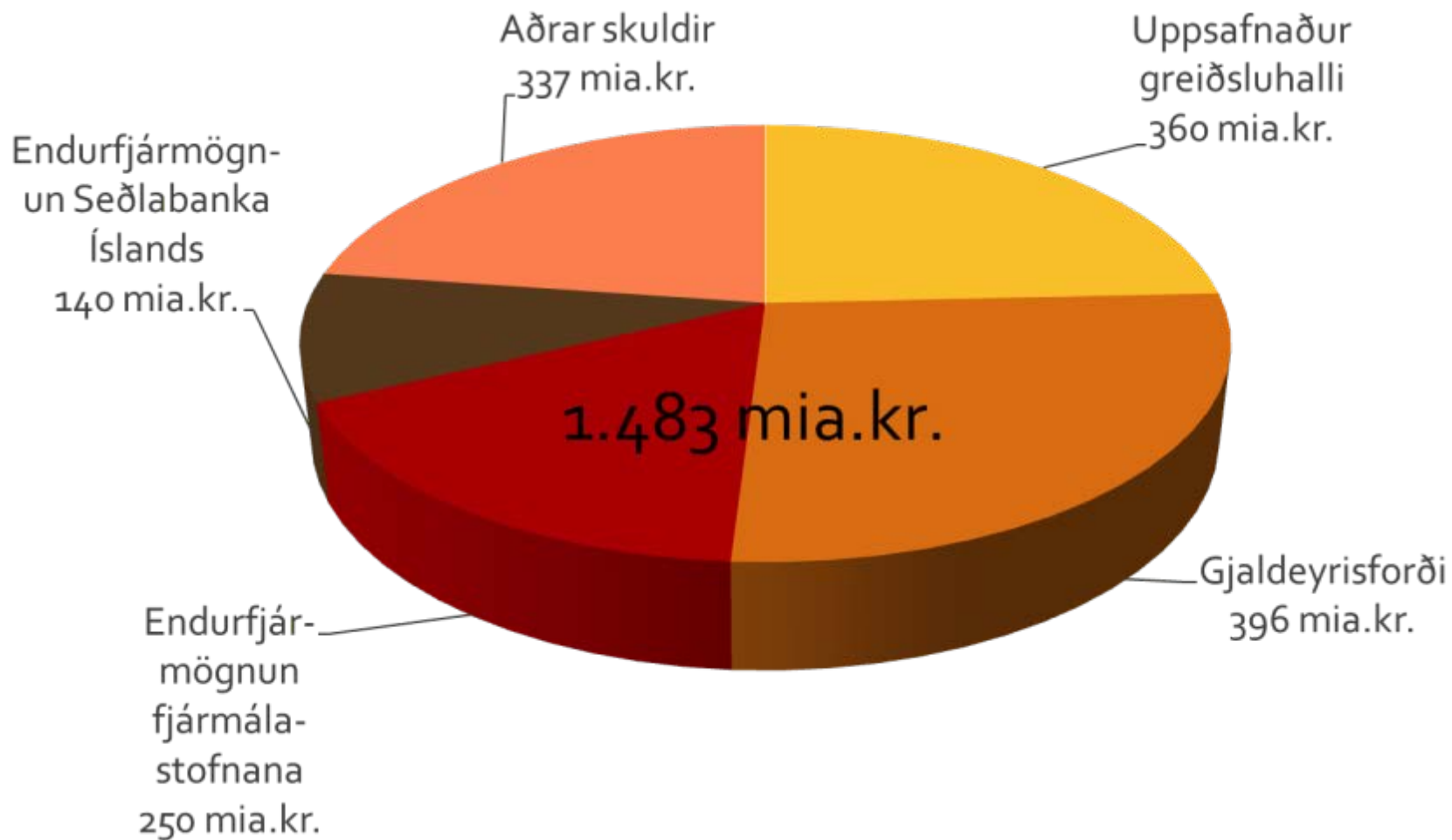
- » Meginvandi ríkissjóðs er gríðarlegar skuldir og verulega íþyngjandi vaxtajöfnuður. Þá munu ýmsar skuldbindingar ríkissjóðs eiga eftir að hafa neikvæð áhrif til framtíðar litið:
  - » Skuldbindingar gagnvart lífeyrissjóðum ríkisstarfsmanna
  - » Ríkisábyrgðir s.s. gagnvart Íbúðalánasjóði
  - » Aukin útgjöld vegna öldrunar þjóðarinnar
- » Skuldir fara lækkandi sem hlutfall af VLF
  - » Voru 90% af VLF árið 2011
  - » Áætlað að verði 78% af VLF í lok árs 2014 og 74% í lok árs 2015.
  - » Stefnir í að þær lækki niður fyrir 60% árið 2018

HEILDARSKULDIR OG HREIN STAÐA RÍKISSJÓÐS

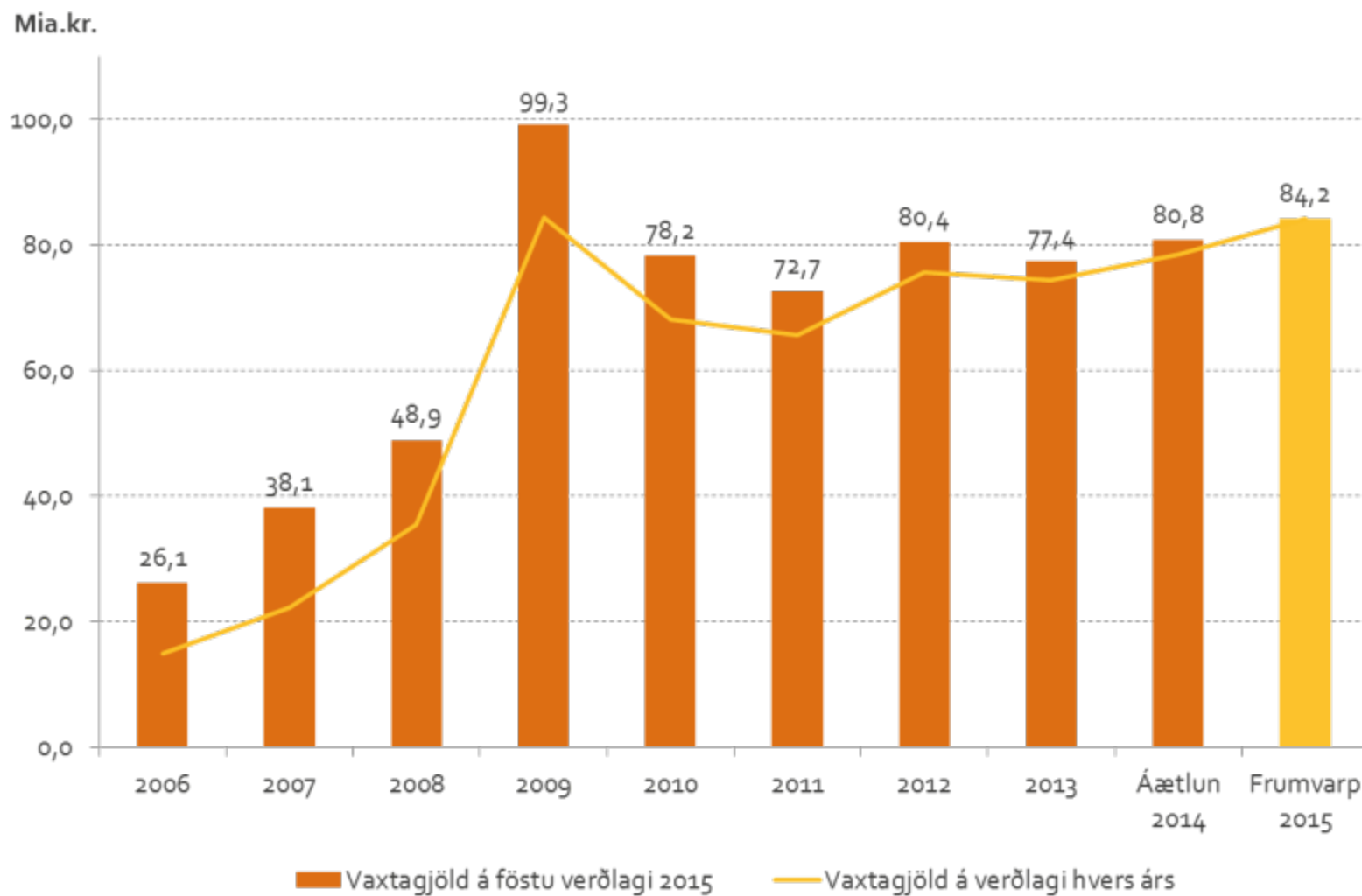

SKIPTING SKULDA RÍKISSJÓÐS

VAXTAGJÖLD

SELJA ÞARF EIGNIR OG LÆKKA SKULDIR

- » Að óbreyttu tæki áratugi að greiða niður þær skuldir sem ríkissjóður stendur frammi fyrir og á sama tíma kæmi vaxtabyrðin í veg fyrir framlög til mikilvægra málaflokka.
- » Því er nauðsynlegt að hefja tiltekt á efnahagsreikningi ríkissjóðs með eignasölu og lækkun á skuldum.
- » Stefnt er að sölu á um 30% eignarhlut í Landsbankanum á árunum 2015 og 2016 og verður andvirðið nýtt til að greiða niður lán sem tekin voru til að endurfjármagna fjármálastofnanir í kjölfar bankahrunsins.

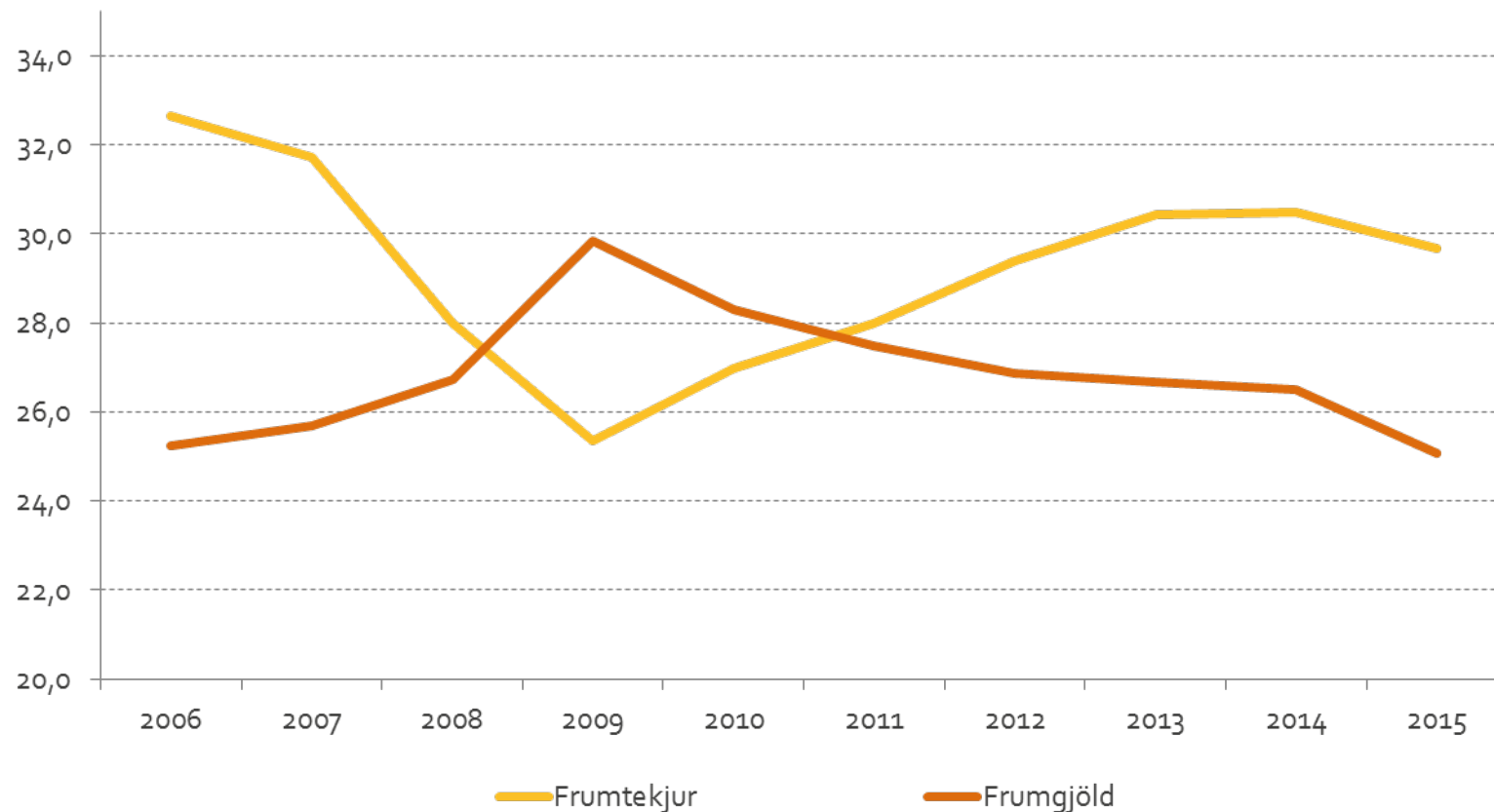
3.

AFKOMA RÍKISSJÓÐS TEKJUR OG GJÖLD

FJÁRLAGAFRUMVARP
2015

FRUMTEKJUR OG FRUMGJÖLD RÍKISSJÓÐS 2006-2015*

% af VLF

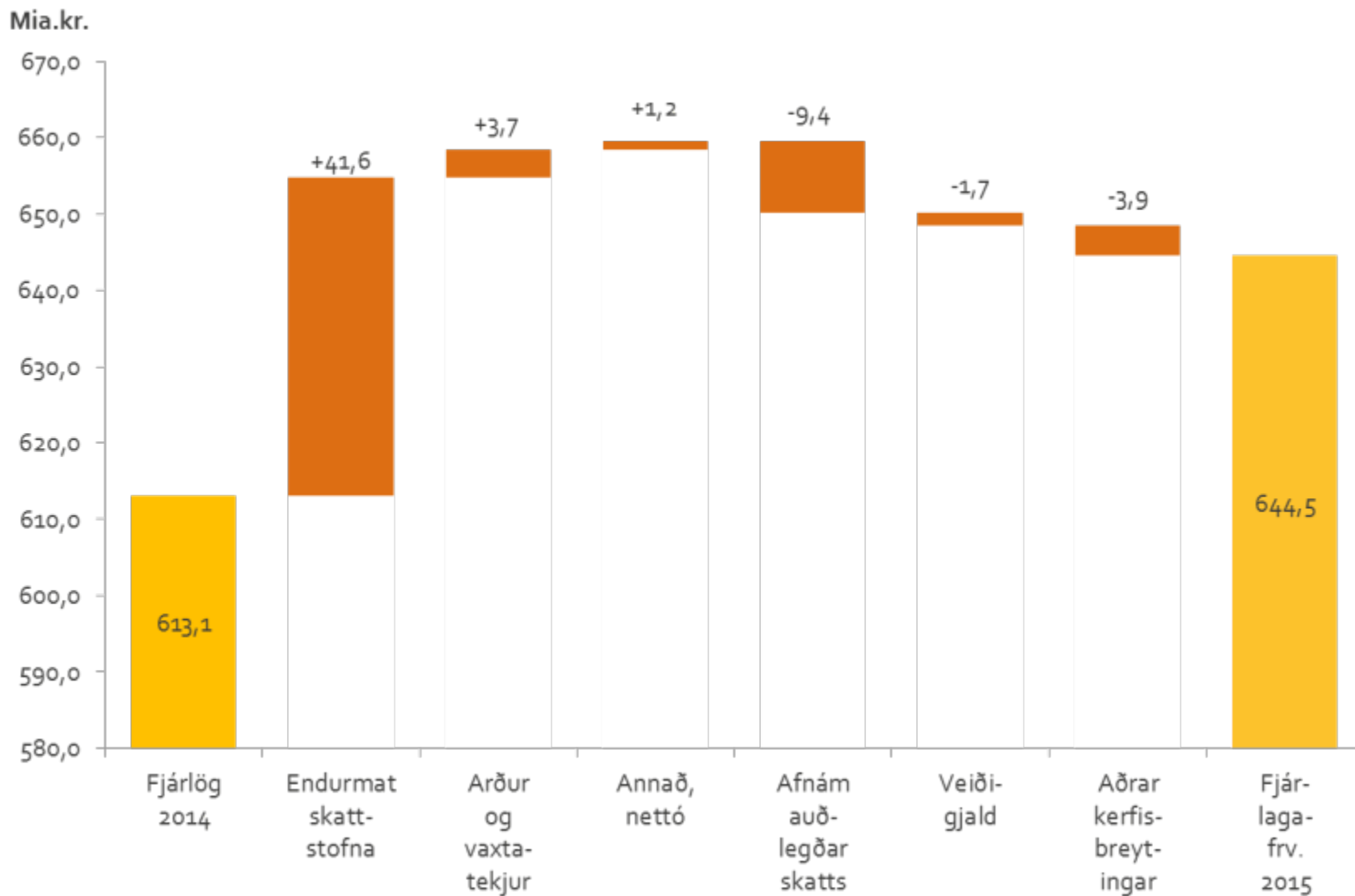

* Óreglulegir liðir undanskildir

Leiðrétt hefur verið fyrir yfirfærslu málefna fatlaðra frá ríki til sveitarfélaga

BREYTING TEKNA FRÁ FJÁRLÖGUM 2014

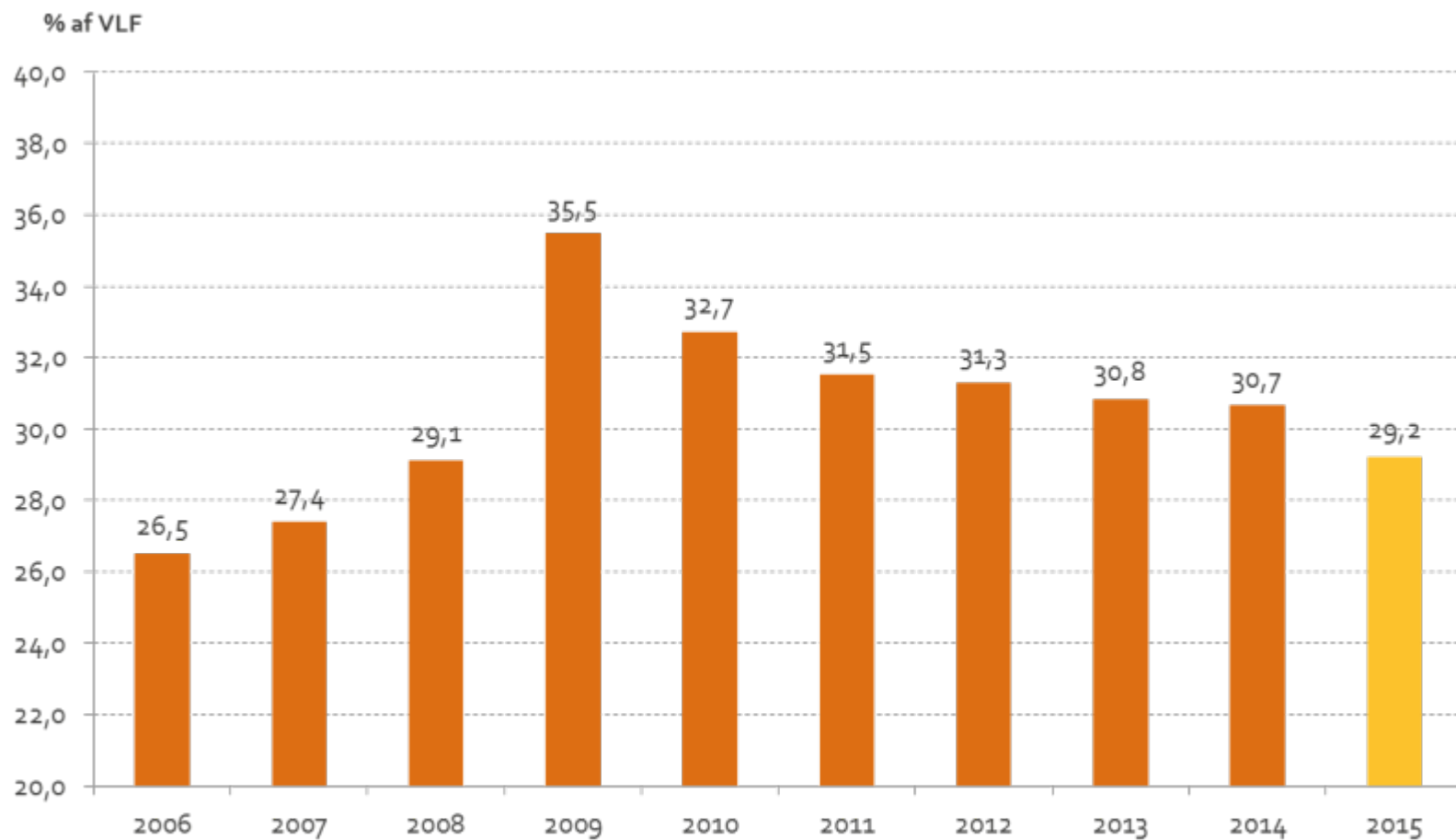
ÚTGJALDABREYTINGAR 2015*

	Milljarðar kr.
Nettó auknar útgjaldaskuldbindingar	11,0
Niðurfelld framlög	-4,3
Útgjöld fjármögnuð með ríkistekjum	1,1
Aðhaldsaðgerðir	-3,4
Launa-, gengis- og verðlagsbr. 2015	15,3
Vaxtagjöld ríkissjóðs	8,7
Samtals	28,4

*Breytingar frá fjárlögum 2014

HEILDARÚTGJÖLD FARA LÆKKANDI*

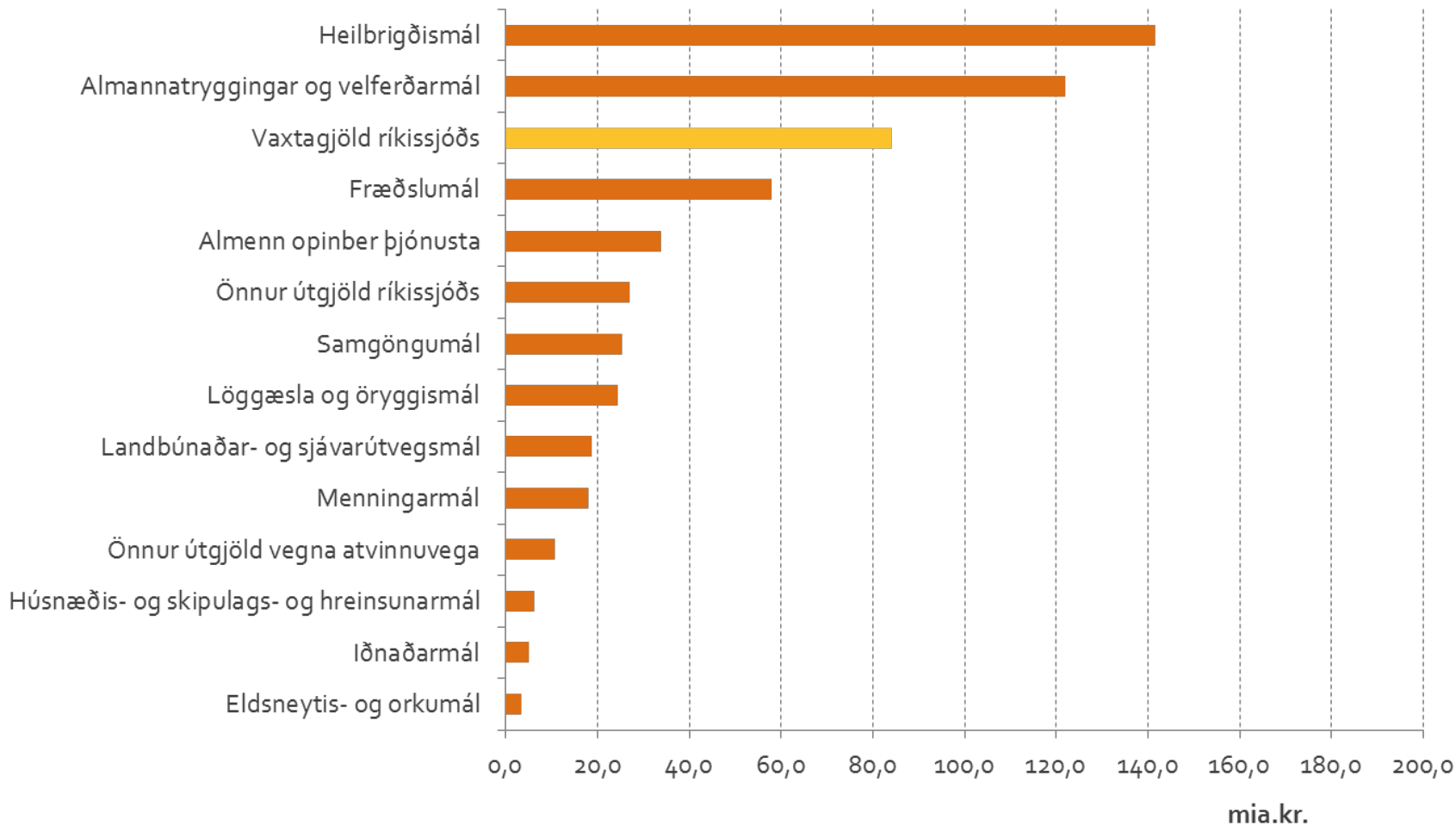

* Óreglulegir liðir undanskildir

Leiðrétt hefur verið fyrir yfirfærslu málefna fatlaðra frá ríki til sveitarfélaga

SKIPTING ÚTGJALDA EFTIR MÁLAFLOKKUM*

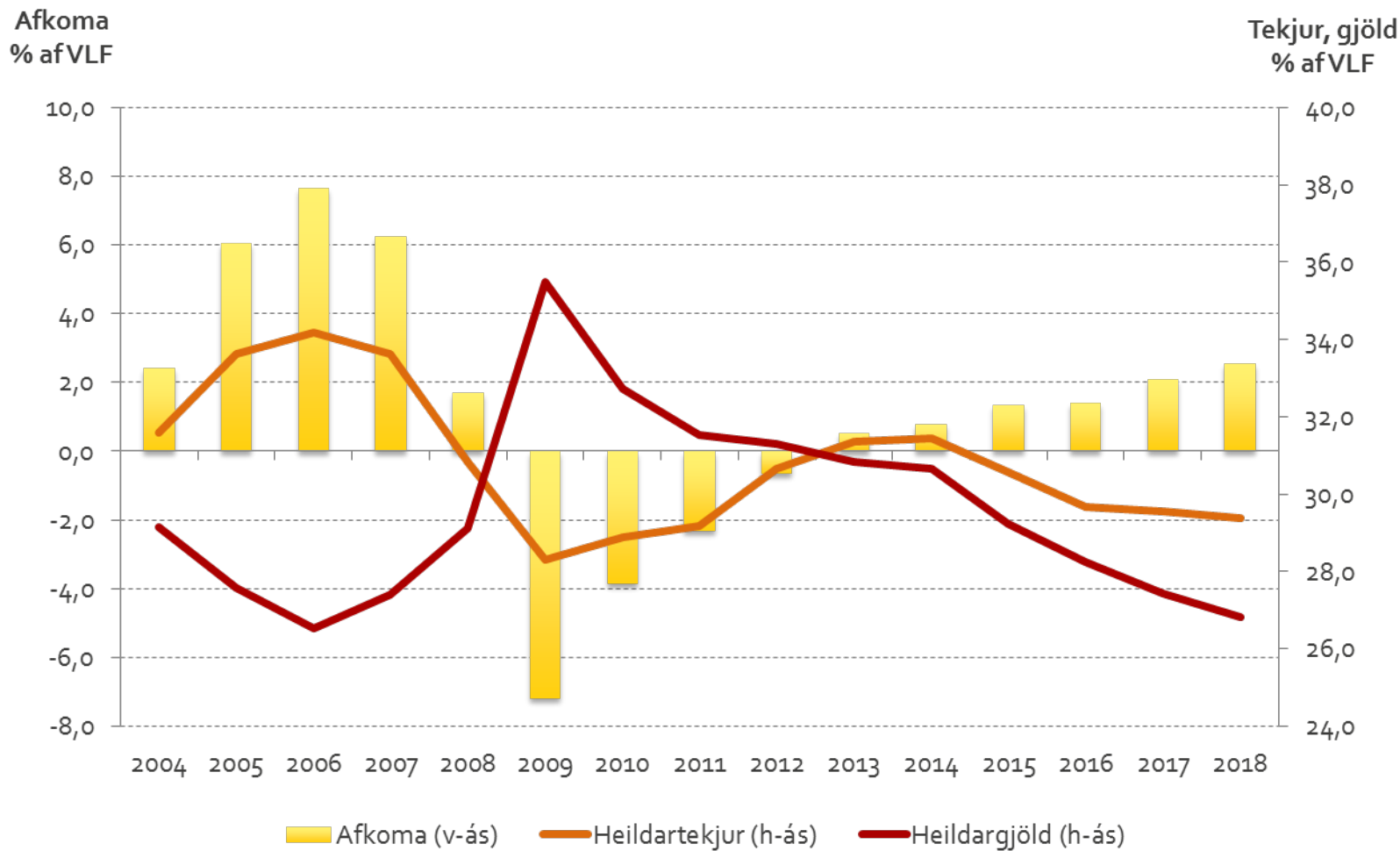
*Óreglulegir liðir aðrir en vaxtagjöld undanskildir

Málaflokkar samkvæmt COFOG staðli, sem er alþjóðlegur staðall Sameinuðu þjóðanna

AFKOMA RÍKISSJÓÐS 2004-2018*

*Óreglulegir liðir undanskildir

4.

AÐGERÐIR SAMHLIÐA
FJÁRLAGAFRUMVARPI

FJÁRLAGAFRUMVARP
2015

SKATTABREYTINGAR OG MÓTVÆGISAÐGERÐIR

- » Efra þrep virðisaukaskatts lækkað úr 25,5% í 24%
- » Lægra skattþrep virðisaukaskatts hækkar úr 7% í 12% 1. janúar 2015
- » Undanþága vegna fólksflutninga í afþreyingarskyni fellur úr gildi 1. maí 2015 og fer í lægra þrep vsk.
- » Almennt vörugjald afnumið 1. janúar 2015
- » Fjárhæðir barnabóta hækkaðar um 13% auk 2,5% verðlagsuppfærslu og beint frekar að tekjulægri foreldrum með eins prósentustigs hækkun á skerðingarhlutföllum.
- » Engar verðlagshækkunarir á krónutölugjöldum

DÆMI UM BREYTINGAR Á VÖRUVERÐI VEGNA AFNÁMS VÖRUGJALDA

	Smásöluverð með vsk			
	Fyrir br.	Eftir br.	Mismunur	Lækkun
	Krónur	krónur	krónur	%
Þvottavél - vörugjald 20%	87.995	72.453	-15.542	-17,7
Sjónvarp - vörugjald 25%	129.995	102.753	-27.242	-21,0
Rafgeymir í bifreið - vörugjald 15%	20.180	17.338	-2.842	-14,1
Salerni - vörugjald 15%	34.995	30.067	-4.928	-14,1
Blöndunartæki - vörugjald 15%	64.995	55.842	-9.153	-14,1

* Til einföldunar er miðað við að heildsölu- og smásöluálagning sé sú sama fyrir allar tegundir, eða 50%.

ÁHRIF BREYTINGA Á VSK. OG VÖRUGJÖLDUM Á RÁÐSTÖFUNARTEKJUR

Hjón með tvö börn, annað yngra en sjö ára

Krónur á mánuði	2015
1. Hækkun virðisaukaskatts á matvælum úr 7% í 12%	-3.520
2. Hækkun virðisaukaskatts á öðru úr 7% í 12%	-1.860
3. Lækkun á almennum þrepi úr 25,5% í 24%	2.372
4. Niðurfelling vörugjalds	3.488
5. Áhrif skattabreytinga á ráðstöfunartekjur	479
6. Áhrif barnabóta	1.586
7. Áhrif á ráðstöfunartekjur (6.-5.)	2.065

* M.v. 465 þús.kr. heildarútgjöld á mánuði (skattskyldar tekjur 580 þús.kr.)

* Vægi matvæla og drykkjarvöru 16,2% af heildarútgjöldum

VERÐDÆMI UM ÁHRIF VÖRUGJALDAAFNÁMS VIÐ BYGGINGU RAÐHÚSS

	Lækkun í kr.
Hreinlætisbúnaður	94.175
Heitt og kalt vatn og ofnar	28.546
Raflögn	26.244
Tæki og ljós í eldhúsi	27.676
Lagnir fyrir sjónvarp og síma, önnur ljós	25.131
Gifsveggir	159.726
Gólfefni	113.601
Flísar	16.102
Samtals	492.637

Miðað við 42,7 m.kr. byggingakostnað
Stöðluð kostnaðaráætlun

5.

KAUPMÁTTUR OG
RÁÐSTÖFUNARTEKJUR

FJÁRLAGAFRUMVARP
2015

HELSTU SKATTALÆKKANIR 2014-2015

- » Tekjuskattur í miðþrepi lækkaður og launapak í lægsta þrepi hækkað
- » Frítekjumark fjármagstekna hækkað
- » Útvarpsgjaldið lækkað
- » Heildaráhrif breytinga á virðisaukaskatti og afnám vörugjalda til lækkunar
- » Auðlegðarskattur runninn út

AÐRAR AÐGERÐIR TIL HÆKKUNAR RÁÐSTÖFUNARTEKNA 2014-2015

- » Hækkun barnabóta
- » Aukin framlög til örorku- og ellilífeyrisþega
- » Hækkun á frítekjumarki barna
- » Hækkun á hámarksgreiðslum fæðingarorlofs
- » Skuldalækkunaraðgerð stjórnvalda

SKATTA- OG SKULDALÆKKUN, HEILDARÁHRIF 2015 Á RÁÐSTÖFUNARTEKJUR HJÓNA MEÐ 2 BÖRN

	Krónur
I. Lækkun tekjuskatts á árinu 2014	2.142
II. Áhrif barnabóta	1.586
III. Breyting á virðisaukaskatti og vörugjaldi 1. janúar 2015	479
a. Hækkun virðisaukaskatts á matvælum úr 7% í 12%	-3.520
b. Hækkun virðisaukaskatts á öðru úr 7% í 12%	-1.860
c. Lækkun á almennu þrepi úr 25,5% í 24%	2.372
d. Niðurfelling vörugjalds	3.488
IV. Aðgerðir vegna skuldalækkunar	13.400
a. Höfuðstólslækkun 2 m.kr.	10.000
b. Inngreiðsla séreignarsparnaðar á húsnæðislán	3.400
Samtals áhrif á ráðstöfunartekjur	17.607

Hjón með tvö börn, annað yngra en sjö ára. Heildartekjur hjónanna fyrir 4% frádrátt iðgjalds í lífeyrissjóð og 4% frádrátt séreignarsparnaðar eru rúmar 630 þús.kr. á mánuði. Umrædd hjón skulda húsnæðislán sem er jafngreiðslulán til 25 ára. Í dæminu er gert ráð fyrir að hjónin hafi valið að greiða iðgjald í séreignarsparnað (4%) og framlag launagreiðenda (2%) inn á húsnæðislánið á næstu þremur árum. Á þessu 3ja ára tímabili greiða hjónin rúmar 1.360 þús.kr. inn á höfuðstól húsnæðislánsins m.v. núverandi launatekjur að meðtöldum hlut launagreiðandans. Það mun lækka greiðslubyrði lánsins um rúmar 82 þús.kr. á ári eða 6.800 kr. á mánuði í lok tímabilsins, eða 30. júní 2017. Reiknað er með lækkun eftir 18 mánaða greiðslur, frá 1. júlí 2014.

HEILDARÁHRIF AF AÐGERÐUM 2014-2015

- » Samtals skila aðgerðir ríkisstjórnarinnar einstaklingum hartnær **40 mia.kr.**, sem samsvarar um **5% af ráðstöfunartekjum 2013.**

6.

NIÐURSTAÐA
FJÁRLAGAFRUMVARPS 2015

FJÁRLAGAFRUMVARP
2015

FJÁRLAGAFRUMVARP 2015

- » Stöðugleiki í efnahagsmálum
- » Jafnvægi í ríkisfjármálum
- » Áframhaldandi aðhald í rekstri
- » Skuldasöfnun stöðvuð
- » Lækkun skatta
- » Hærri ráðstöfunartekjur

FJÁRLAGAFRUMVARP 2015

- » Annað árið í röð er lagt fram hallalaust fjárlagafrumvarp
- » Áætlað er að afgangurinn verði **4,1 mia.kr.** árið 2015
- » Kaupmáttur ráðstöfunartekna eykst
- » Skuldastaða fer batnandi. Skuldir verða í lok árs 2015 **74% af VLF**

ÁFRAMHALDANDI SKATTALÆKKANIR OG –BREYTINGAR

- » Breytingum á virðisaukaskatts- og vörugjaldakerfi hrundið í framkvæmd
  - » Kaupmáttur ráðstöfunartekna eykst um 0,5% og verðlag lækkar um 0,2% við breytingarnar
- » Skattabreytingar 2014 og 2015 leggja grunn að frekari lækkun skatta og einföldun á skattkerfinu
- » Næsta skref er úttekt á tekjuskattskerfinu og frekari lækkun skatta

VEFSETUR: FJARLOG.IS

- » Minnt er á að halda trúnað um fjárlagafrumvarpið þar til það hefur verið lagt fyrir Alþingi kl. 16
- » Fjárlagafrumvarpið og tengd gögn er að finna á fjárlagavefnum **fjarlog.is**

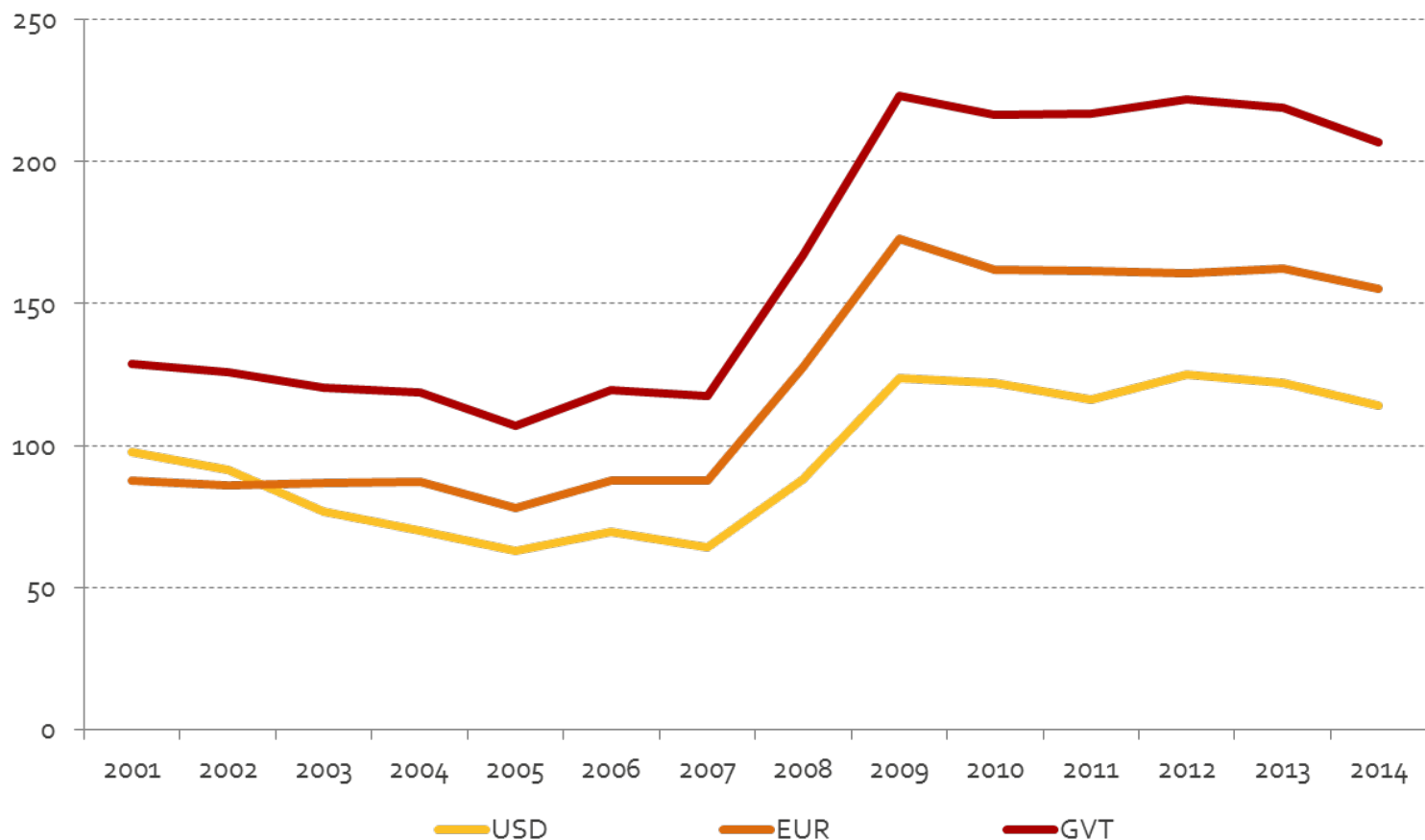

VIÐAUKI:
NÁNAR UM FORSENDUR
FJÁRLAGAFRUMVARPSINS

FJÁRLAGAFRUMVARP
2015

ÞRÓUN KRÓNUNNAR: GVT, EUR OG USD

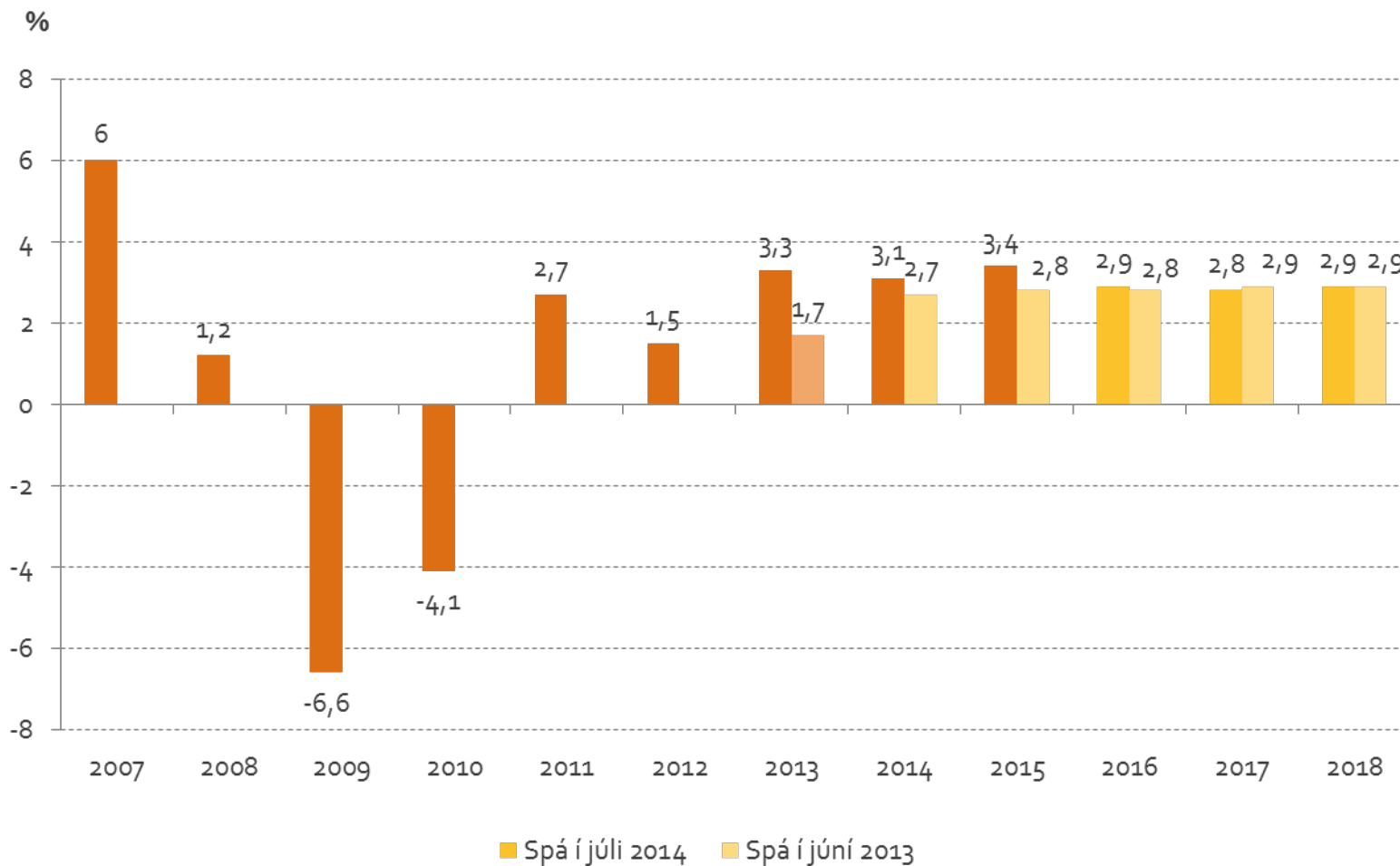
Gengi ISK

Heimild: Seðlabanki Íslands

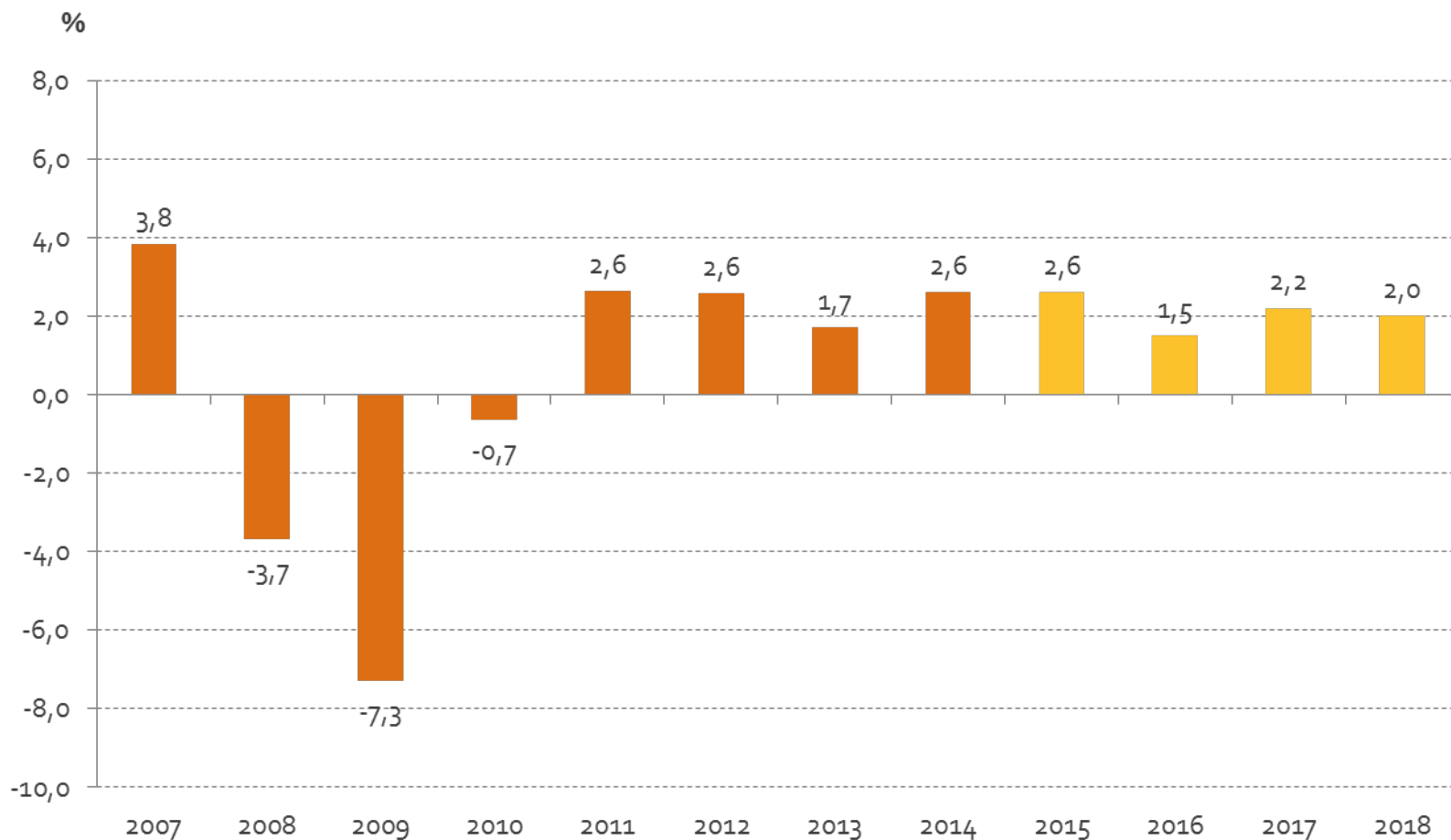
HAGVÖXTUR

Heimild: Hagstofa Íslands

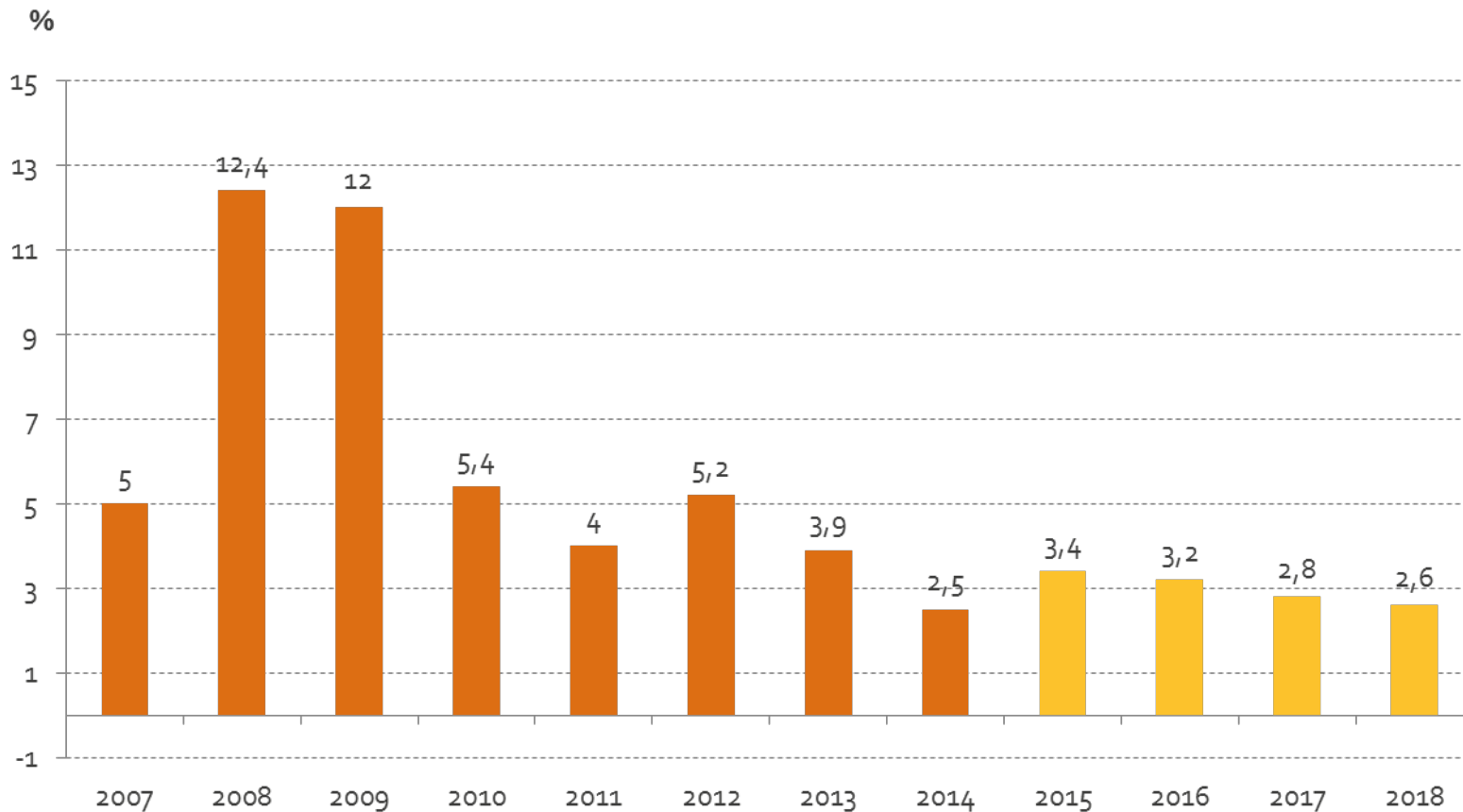
KAUPMÁTTUR LAUNA

Heimild: Hagstofa Íslands

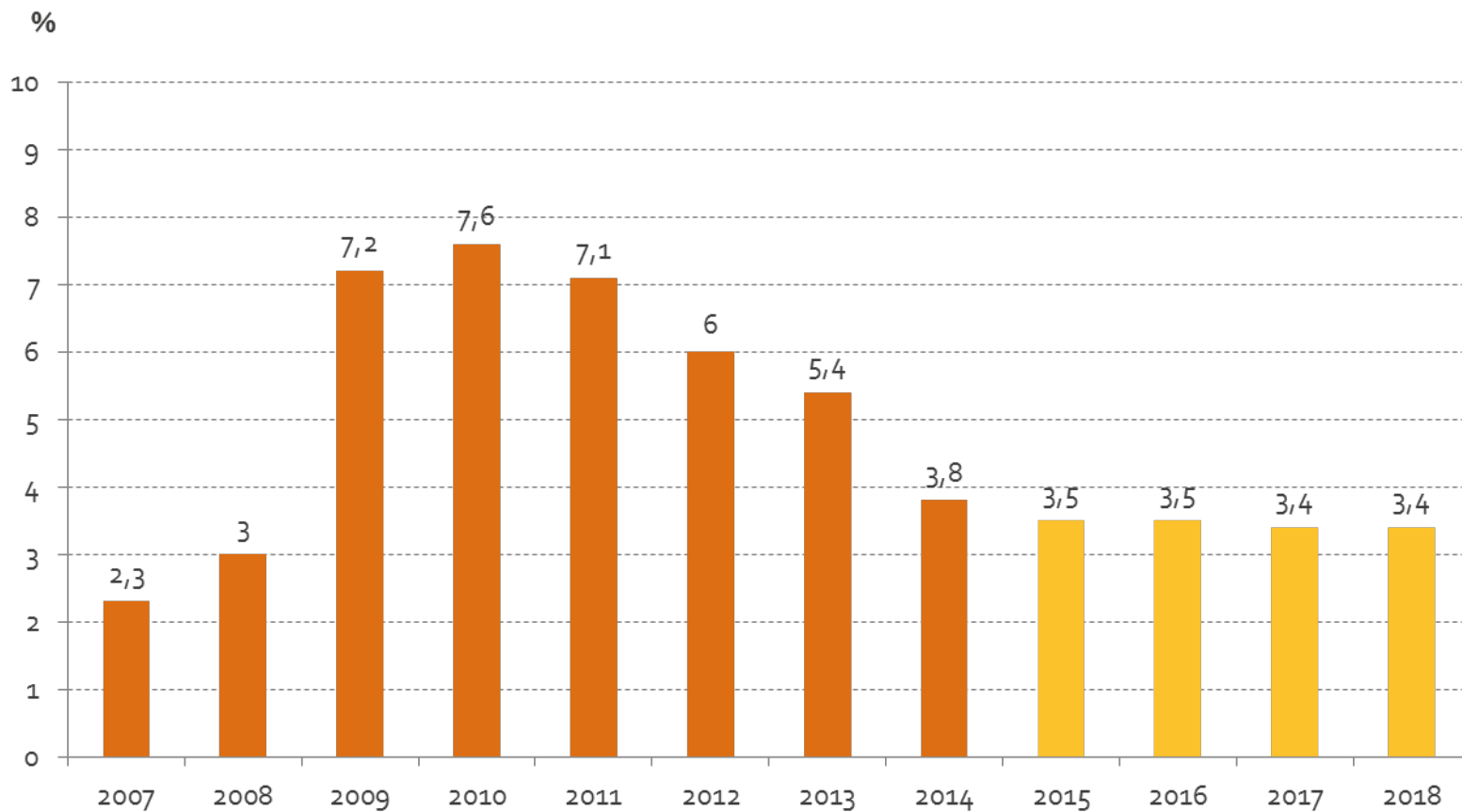
VERÐBÓLGA

Heimild: Hagstofa Íslands

ATVINNULEYSI

Heimild: Hagstofa Íslands

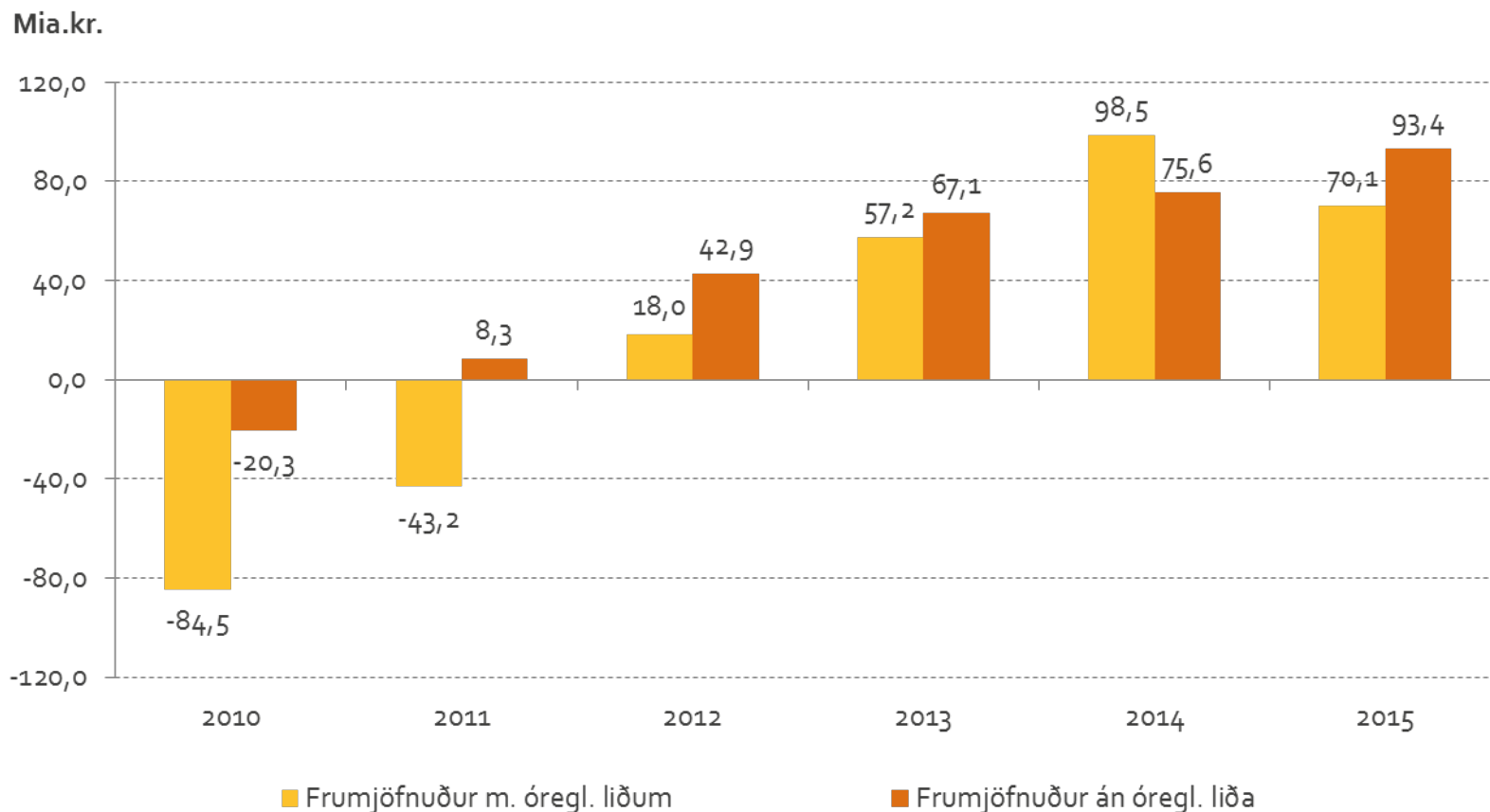

HELSTU NIÐURSTÖÐUR FJÁRLAGAFRUMVARPS 2015

- » Gert er ráð fyrir að frumjöfnuður ríkissjóðs verði jákvæður um **70,1 mia.kr.** sem er **12,6 mia.kr.** aukning frá fjárlögum yfirstandandi árs.
- » Handbært fé frá rekstri verður neikvætt um **6,6 mia.kr.** samanborið við **11,8 mia.kr.** í fjárlögum 2014.

FRUMJÖFNUÐUR RÍKISSJÓÐS MEÐ OG ÁN ÓREGLULEGRA LIÐA 2010-2015*

*Leiðrétt fyrir yfirfærslu málefna fatlaðra frá ríki til sveitarfélaga

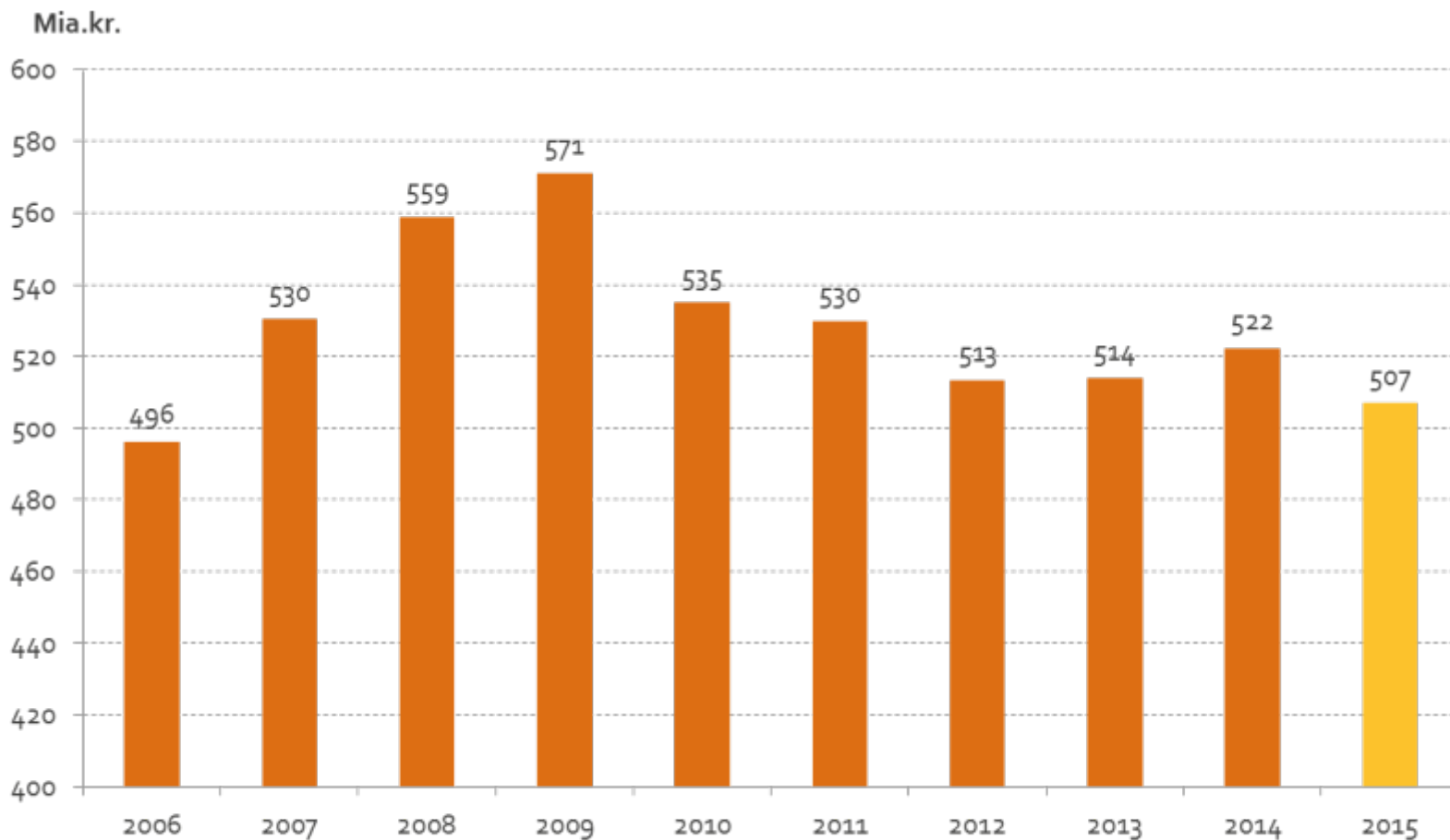

AÐHALDSRÁÐSTAFANIR 2015

- » Við rammasetningu á útgjöldum ráðuneyta fyrir árið 2015 var lagt upp með að ráðuneyti útfærðu **5,5 mia.kr.** aðhaldsráðstafanir með það að markmiði að bæta afkomu ríkissjóðs.
  - » 0,9% af heildarútgjöldum ríkissjóðs í fjárlögum 2014
- » Á móti var ráðuneytum veitt samtals **5 mia.kr.** útgjaldasvigrúm í fjárlagagerðinni til nýrra eða aukinna verkefna en hluti af útgjaldasvigrúminu var nýtt til að draga úr aðhaldskröfunni.
- » Alls er áætlað að veltutengd aðhaldsmarkmið skili **3,4 mia.kr.** lækkun útgjalda á árinu 2015.

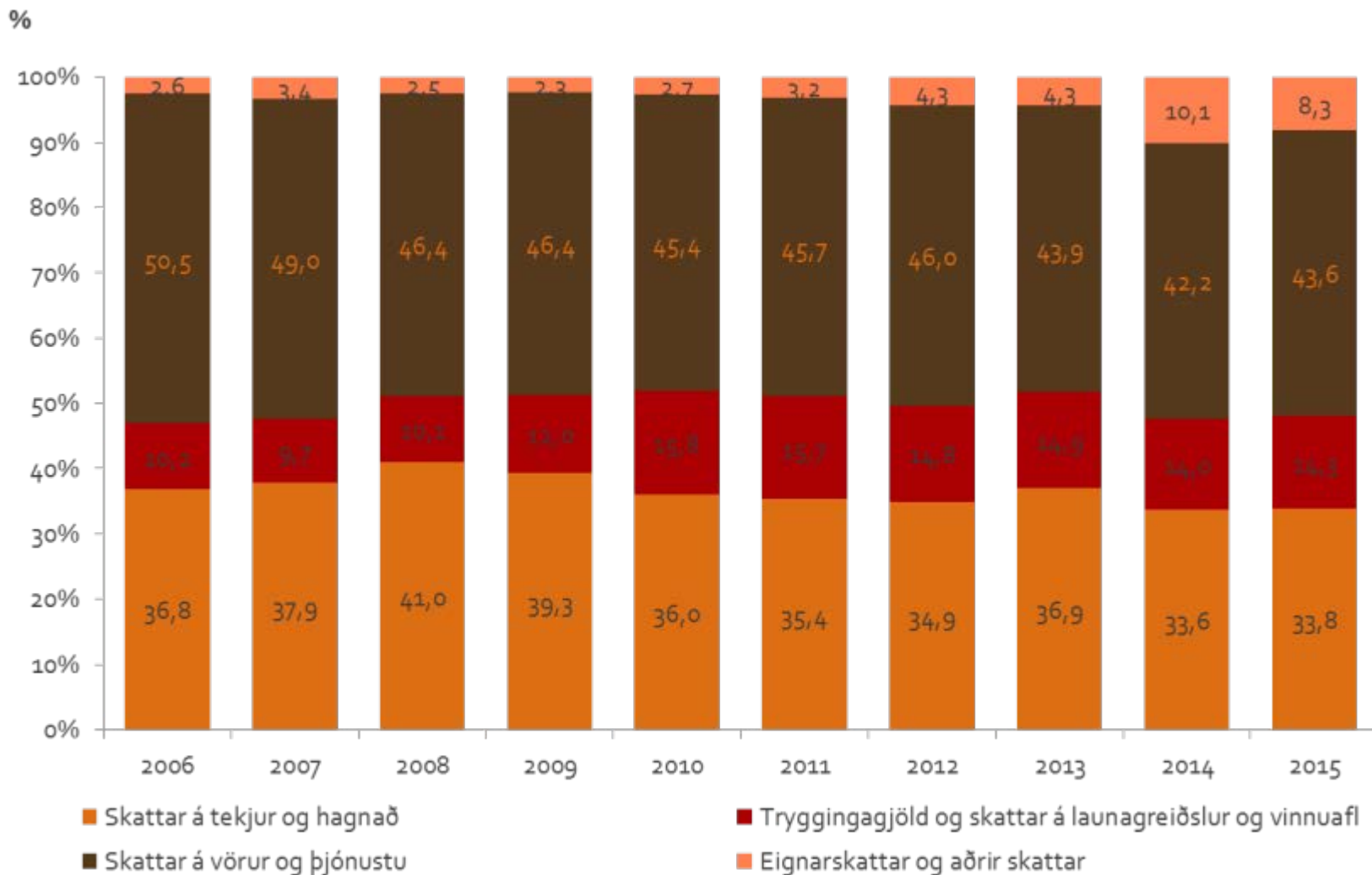
ÞRÓUN FRUMÚTGJALDA Á FÖSTU VERÐLAGI*

* Á verðlagi 2015 án vaxtagjalda og óreglulegra liða
Leiðrétt hefur verið fyrir yfirfærslu málefna fatlaðra frá ríki til sveitarfélaga

ÞRÓUN SAMSETNINGAR SKATTTEKNA

KYNJUÐ HAGSTJÓRN OG FJÁRLAGAGERÐ

- » Þriggja ára áætlun: 2012-2014
- » 10 verkefni: Unnin yfir þriggja ára tímabil
- » Kynjaáhrif greind fyrir um 200 mia.kr. af veltu fjárlaga
  - » 30% af tekjum
  - » 5% af útgjöldum
- » Greining sýnir að öflun og ráðstöfun á opinberu fé hefur ólík áhrif á stöðu kynjanna
  - » Kerfislægar hindranir eru til staðar
- » Áfangaskýrslur voru kynntar í fjárlagafrumvörpum fyrir árin 2013 og 2014
- » Lokaskýrslur kynntar í fjárlagafrumvarpi fyrir árið 2015
  - » Aðgengilegar á vef fjármála- og efnahagsráðuneytisins
- » Unnið að nýrri innleiðingaráætlun fyrir árin 2015-2019

